

Mirator 1/21 (2021)

eISSN 1457-2362

Glossa ry - Keskiajan tutkimuksen seura / Sällskapet för medeltidsforskning /

Society for Medieval studies in Finland

<https://journal.fi/mirator>

CC BY-NC-ND 4.0

Numeron esipuhe / Preface to the issue

Reima Välimäki

Reima Välimäki

Turun yliopisto

reima.valimaki@utu.fi

To cite this article:

Reima Välimäki, Numeron esipuhe / Preface to the issue, *Mirator* 1/21 (2021), 2–3.

Numeron esipuhe / Preface to the issue

REIMA VÄLIMÄKI

Miratorin vuoden 2021 numero keskittyy medievalsismiin ja historiografiaan. Osittain tämä on suunniteltua, osittain onnellista sattumaa. Kaksi numeron artikkeleista perustuu avoimeen kirjoituskutsuun teemasta medievalsismi 2000-luvulla. Molemmissa medievalsismia käsittelevissä artikkeleissa ajankohtaiset ilmiöt yhdistyvät ymmärrykseen kansallisesta historiakulttuurin ja kulttuurisen muistin traditiosta.

Heidi Henriikka Mäkelän ”The Desired Darkness of the Ancient: Kalevalaicity, Medievalism, and Cultural Memory in the Books *Niemi* and *Viiden meren kansa*” käsittelee *Kalevalan* ja kalevalaisiksi ymmärrettyjen ilmiöiden kuten kalevalamittaisen runouden käyttöä suomalaisessa nykyromaanissa eli Juha Hurmeen Finlandia-palkitussa *Niemessä* ja Risto Isomäen novellikokoelmassa *Viiden meren kansa*. Mäkelä kytkee Hurmeen ja Isomäen fiktion suomalaisen kalevalaisuuden 1800-luvulla alkaneeseen perinteeseen. Hän käsittelee teoksia myös osana kansainvälisen medievalsmin tutkimuksen keskusteluja ”pimeän” ja ”barbaarisen” keskiajan kiehtovuudesta ja autenttiseksi kokemisesta.

Karl Christian Alvestadin artikkelin ”Mainstream Norwegian Medievalism in the Twenty-First Century: Continuity and Change in Narrative and Form” kohteena on norjalaisen nykymedievalismin valtavirtaiset muodot. Artikkelin on näin ollen myös kommentti aiempaan tutkimukseen, jossa poikkeus eli terroristi Anders Behring Breivik nostetaan esimerkiksi norjalaisesta medievalsismista. Alvestadin kohteena ovat paljon vähemmän dramaattiset mutta laajoja osallistujia ja yleisöjä keräävät tapahtumat ja tuotteet: elokuva *The Last King/Birkebeinerne* (2016), Norjan 1200-luvun alun sisällissodan kuuluisaa hiihtoretkeä muisteleva *Birken*-hiihto ja Trondheimiin johtavat pyhiinvaellusreitit. Alvestad näkee yhtymäkohtia vanhaan nationalistiseen medievalsmin traditioon, mutta kiinnittää huomiota siihen, että 2000-luvun medievalsististen esitysten kohteena ei enää ole kansakunta tai muu yhteisö, vaan ensi sijassa yksilö.

Teemaosion lisäksi numerossa julkaistaan kuuden turkulaisen kulttuurihistorioitsijan yhteisarikkeli ”Jarl Gallén keskiajan tutkijana”. Historiografinen artikkeli käsittelee yhtä merkittävimmistä suomalaisista 1900-luvulla vaikuttaneista keskiajan historian tutkijoista. Kirjoittajat tarkastelevat Gallénin tuotantoa suhteessa aikansa historian tutkimuksen metodologisiin virtauksiin, yhteiskunnan muutoksiin ja Gallénin aatteelliseen ja uskonnolliseen taustaan.

Vertaisarvioitujen artikkelien lisäksi numerossa on kaksi kirja-arviota: Rose-Marie Peaken arvio Alicia Spencer-Hallin ja Blake Guttin toimittamasta kokoomateoksesta *Trans and Genderqueer Subjects in Medieval Hagiography* sekä Jarkko Vikmanin arvio Antti Marjasen, Ulla Tervahaudan ja Ville Vuolannon toimittamasta suomennoksesta *Varhaiskristilliset lapsuusevankeliumit*.

The 2021 issue of *Mirator* focuses on medievalism and historiography. This is partly intentional, partly coincidental. Two of the peer-reviewed articles were submitted to the call for papers on medievalism in the twenty-first century, and they form a thematic section in this issue. Both relate topical and contemporary cultural phenomena to longer, national medievalist traditions.

Heidi Henriikka Mäkelä's 'The Desired Darkness of the Ancient: Kalevalaicity, Medievalism, and Cultural Memory in the Books *Niemi* and *Vïiden meren kansa*' analyses the use of *Kalevala* and the phenomenon of 'kalevalaic' in Finnish contemporary fiction. Mäkelä sees the twenty-first century fictional depictions as continuing the Finnish tradition of 'kalevalaicity' that began in the nineteenth century. However, she also explores the contemporary fictional works in relation to the study of medievalism, namely how 'dark' or 'pagan' times are portrayed as desirable and authentic.

Karl Christian Alvestad's article is titled 'Mainstream Norwegian Medievalism in the Twenty-First Century: Continuity and Change in Narrative and Form'. 'Mainstream' here is an allusion to earlier research that often cites the terrorist Anders Behring Breivik as an example of Norwegian medievalism. Alvestad's three examples of medievalism are far less dramatic but also far more popular: he analyses the movie *The Last King/Birkebeinerne* (2016), the sporting event *Birken* that commemorates a famous skiing journey in the thirteenth-century Norwegian civil war and the pilgrimage routes to Trondheim. Like earlier, nationalistic forms of medievalism, the twenty-first century medievalism also concentrates on the perceived medieval 'golden age' of 860–1319, but, according to Alvestad, it addresses individuals rather than a nation or community.

In addition to the thematic section, there is a historiographical article in Finnish analysing the prominent twentieth-century medieval historian Professor Jarl Gallén. The article was jointly written by six cultural historians; it explores Gallén in the context of the writing of history and its methodology, of twentieth-century societal changes and of Gallén's own ideological and religious background.

Finally, the issue has two book reviews: Rose-Marie Peake's review (in English) of *Trans and Genderqueer Subjects in Medieval Hagiography*, edited by Alicia Spencer-Hall and Blake Gutt, and Jarkko Vikman's review of the Finnish translation of four early Christian infancy gospels.